

15 februari 2026

10 uur 'Wij van Zuid' / de Regenboog

Verknocht aan de broze mens

Schriftlezing: Psalm 103 vers 1 t/m 22

Als je iets naars meemaakt — je krijgt bijvoorbeeld een foute uitslag — dan kun je reageren met: "Waarom overkomt mij dit? Ik leef gezond, ik rook niet, ik drink niet en ik beweeg voldoende. En nu dit? Waarom ik?" Maar je kunt ook heel anders spreken: "Deze uitkomst is een grote dreun. Maar zoveel mensen krijgen dit te horen. Het hoort bij het menselijk bestaan dat je ziek kunt worden. Waarom zou dit mij niet kunnen treffen?" Hoe zou jij reageren en wat zou het meest helpend zijn?

De broosheid van ons bestaan

In die laatste reactie zit het besef dat wij kwetsbare mensen zijn. Je kunt zomaar iets krijgen. De Psalm zegt het onomwonden: *"De mens — zijn dagen zijn als het gras, hij is als een bloem op het veld en verdwijnt zodra de wind hem verzengt; de plek waar hij stond kent hem niet meer."* Als je dit tot je door laat dringen, wat voor gevoel geeft dit je? Wil je dit wel horen?

Ik hou het liever van mijn lijf. Ik zat vroeger op een degelijke lagere school. Als er dan iemand plotseling overleden was, dan gaf de meester deze Psalm op, vers 8 uit de Oude Berijming: *"Gelijk het gras is ons kortstondig leven, gelijk een bloem, die op het veld verheven, wel sierlijk pronkt, maar kracht'loos is en teêr."* Ik werd er triest van. De dood was al erg genoeg, en deze woorden wreven het er nog eens extra in. Deze Psalm confronteert je met je kwetsbaarheid. Het gaat erover dat je misstappen kunt begaan, dat je ziek kunt worden en dat je dood kunt gaan. Het gaat over de *condition humaine*: ons bestaan is eindig en gaat gepaard met lijden.

Een oproep om de Heer te zegenen

Maar God zij dank is dit niet het enige wat de Psalm zegt. Juist in dat broze bestaan worden we gekend; je staat er niet alleen voor. De Psalm is één grote oproep om de Heer te prijzen omdat Hij zich over ons ontfermt. De Psalm begint en eindigt ermee. Letterlijk staat er zelfs dat wij God mogen zegenen. Wij zijn eraan gewend dat God óns zegent, maar hier worden wij opgeroepen om God te zegenen. Dat kan dus! *"Bless the Lord."* Maar dat gaat niet vanzelf. *"Bless the Lord, my soul."* De Psalm dichter spreekt zichzelf aan. Hij roept zijn diepste *"ik"* op om God te zegenen.

Waarschijnlijk was de dichter, David, doodziek geweest en wonderbaarlijk genezen. Vanuit deze ervaring looft hij God. Hij begint met *"ik"*, hij heeft het over *"mijn ziel"*, maar dit *"ik"* wordt later verbreed tot *"wij"*. De persoonlijke dank wordt gedeeld in de geloofsgemeenschap. Iedereen gaat meezingen, terwijl het niet ieders persoonlijke ervaring is. Maar zo gaat dat: we staan naast elkaar in dank én in verdriet.

De ontferming van een Vader

Waarom zou je God zegenen, midden in je kwetsbaarheid? Dat zit in de ontferming van de Heer. In de Bijbel is dat een gevoelswoord. Het is het gevoel dat je als ouder hebt als er iets met je kinderen is: een oergevoel van betrokkenheid. De pijn van je kind is jouw pijn, ook als het zijn eigen schuld is. Je zou het over willen nemen.

Zoals een vader zich ontfermt over zijn kinderen, zo ontfermt zich de Heer over wie Hem vrezen. Want Hij vergeet niet dat wij uit stof gemaakt zijn. De Heer heeft met ons te doen. Hij heeft weet van je broze bestaan. Je bent er niet alleen mee. We zijn als veldbloemen: prachtig, maar zó kwetsbaar. En misschien zit de echte schoonheid juist wel in die kwetsbaarheid.

De schoonheid van de klaproos

Als kind plukte ik eens klaprozen voor mijn moeder. Onbeschrijfelijk mooi, dat doorzichtige roodoranje. Maar voordat ik thuis was, hingen ze al slap. Toch zette mijn moeder ze in een vaasje. Dat is de ontferming van een moeder. De plek waar de veldbloem stond, kent hem niet meer. Maar — gaat de Psalm verder — de Heer is trouw aan wie Hem vrezen, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Hoor je de tegenstelling? De broze, tijdelijke mens die omvat wordt door de eeuwige trouw van God.

Goddelijke verknochtheid

Ik kan het niet laten om even iets te vertellen over die trouw. Het Hebreeuwse woord *chèsed* laat zich moeilijk vertalen. Het staat er vier keer. In oudere vertalingen zie je het prachtige woord "goedertierenheid", maar helaas begrijpt bijna niemand dit meer. Je kunt het vertalen als loyaliteit of verbondenheid, maar de mooiste vertaling is wel: **verknochtheid**.

De Heer is verknocht aan ons. En daar houdt Hij nooit mee op; die trouw is eeuwig. Je bent een tijdelijk mens, maar als je God vreest — het staat er drie keer — ben je opgenomen in de eeuwige verknochtheid van de Eeuwige. God vrezen, wat is dat? Als je liefde en respect door elkaar mengt, krijg je "vrees" in Bijbelse zin. Dat gaat dus niet over angst; het is warm ontzag. Gods ontferming en verknochtheid vragen om onze reactie: liefde en respect. Anders wordt het goedkoop. Als je erkent "nood te hebben" aan Gods barmhartigheid, heb je die al ontvangen. De Heer wil het graag aan je kwijt.

De bevrijding van de waarheid

Wat is er toch veel leed! Maar je kunt ook lijden om de verkeerde reden. Henri Nouwen zei: "Veel mensen lijden omdat ze hun leven hebben gebouwd op een illusie." Ze denken dat er geen angst, eenzaamheid of ziekte *mág* zijn. Maar je kunt pas creatief met lijden omgaan als je het aanvaardt als een wond die bij het leven hoort. Dat is confronterend. Zo zijn we elkaar in de kerk nabij. In de kerk houden we de illusie van eeuwige gezondheid niet in stand. We herinneren elkaar eraan dat we sterfelijk en gebrekkig zijn. Maar juist in die erkenning begint de bevrijding.

Aanstaande woensdag kun je hier terecht voor de Aswoensdagviering, het begin van de veertigdagentijd. Je kunt dan naar voren komen om een askruisje te halen. De woorden die daarbij klinken zijn stevig: "Stof ben je, en tot stof zul je terugkeren." Het zijn geen "leuke" woorden. Het confronteert je met je falen en je vergankelijkheid. Maar er schuilt ook bevrijding in. Het wordt omgeven door de goedertierenheid van de Heer. Daarom kan ik mijn broze bestaan aanvaarden.

Je bent een veldbloem. Mooi en o zo kwetsbaar. Maar boven jou welft zich als een koepel de eeuwige verknochtheid van de Heer. Daarom zingen we straks: *Bless the Lord, my soul!*

Amen